

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

Tuuleparkide meelsusuuringust ja kohaliku kasu õiguslikust regulatsioonist

Majandus-ja Kommunikatsiooniministeerium
Kristo Kaasik

Tuuleparkide meelsusuuring

- Töö teostajaks Kantar Emor AS.
- Lõpparuande tähtajaks novembri lõpp 2021a.
- **Uuringu eesmärk**

Käesoleva uuringu eesmärgiks on saada erapooletu teadmine Eesti elanike meelsusest tuuleenergia osas.
- **Uuring annab:**
 - ülevaate Eesti elanike meelsusest tuuleparkide osas;
 - teadmise olulistest tuuleparkidele vastuseisu põhjustest;
 - elanike hinnangud, kuidas tuuleparkide negatiivseid mõjusid leevendada;
 - põgusa sissevaate ettevõtete meelsusesse;

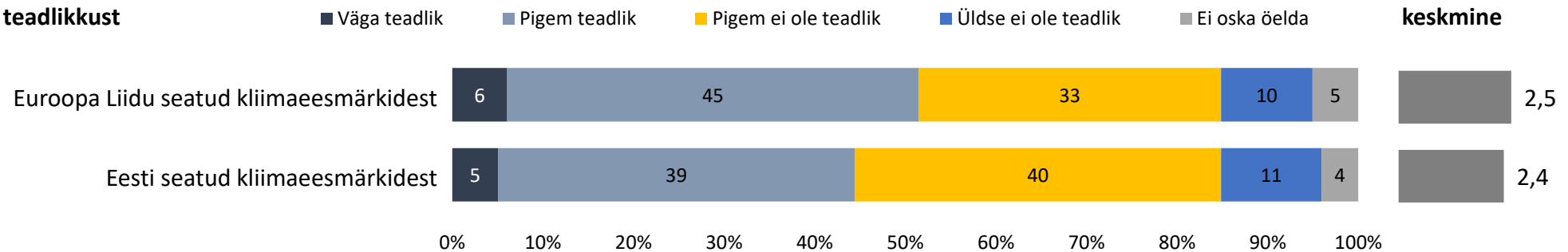
Meelsusuuringu metoodika ja sihtrühmad

- Uuring viidi läbi **kombineeritud meetodil**:
 - kvantitatiivne meetod (veebiküsitlus, 1351 vastanut);
 - fookusgruppide intervjuud (vahetuslähedus, viis gruppi, 21 inimest);
 - ettevõtjate esindajate süvaintervjuud (3-5 ettevõtet).
- **Uuringu sihtrühmad**:
 - Eesti elanikud vanuses 15-84;
 - Inimesed, kes elavad olemasolevate tuuleparkide läheduses või piirkondades, kuhu tulevikus on võimalik tuuleparke rajada;
 - Ettevõtted.

Teadlikkus ja üldine meelsus

Palun hinnake oma teadlikkust Euroopa Liidu seatud kliimaeesmärkidest. Palun hinnake oma teadlikkust Eesti seatud kliimaeesmärkidest.
Kõik vastajad, n=1351

Palun hinnake oma teadlikkust

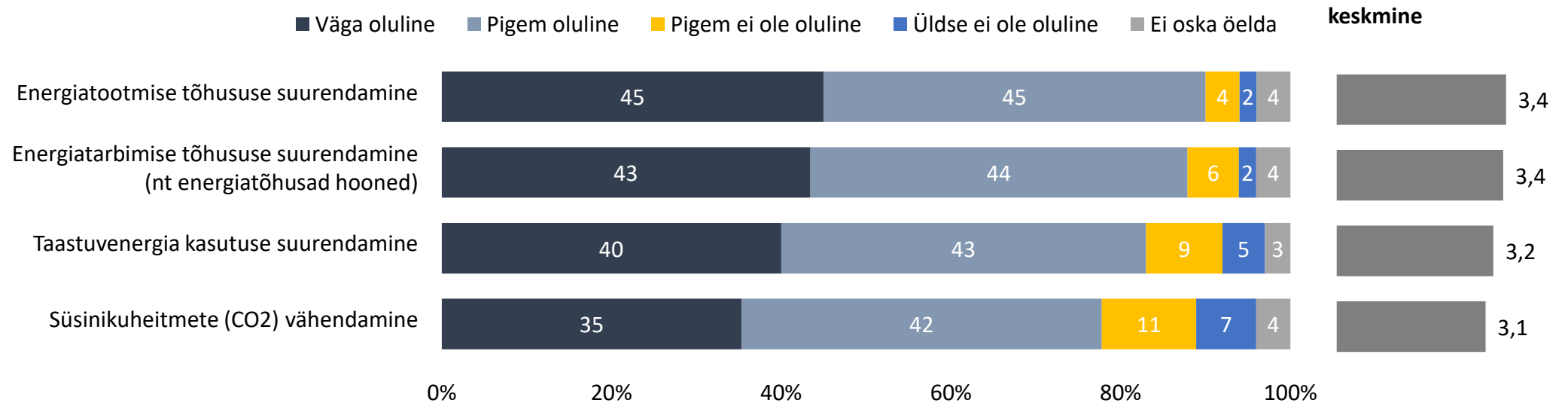

- Elanikud hindavad oma teadlikkust Euroopa Liidu kliimaeesmärkidest isegi veidi kõrgemalt kui Eesti omadest.
- 51% vastajatest on EL-i kliimaeesmärkidest teadlik või pigem teadlik ning 43% ei ole pigem või üldse teadlik.
- Eesti kliimaeesmärkide osas on vastavad näitajad 44% ja 51%.

Teadlikkus ja üldine meelsus

Kui Te mõtlete üldiselt kliimaeesmärkidele, kuivõrd olulised on need Teie jaoks?

Euroopa Liidu seatud kliimaeesmärgid, millest lähtub ka Eesti riiklik energia- ja kliimakava aastani 2030, hõlmab järgmist: kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine, taastuvenergia osakaalu suurendamine, energiatõhususe osakaalu suurendamine.

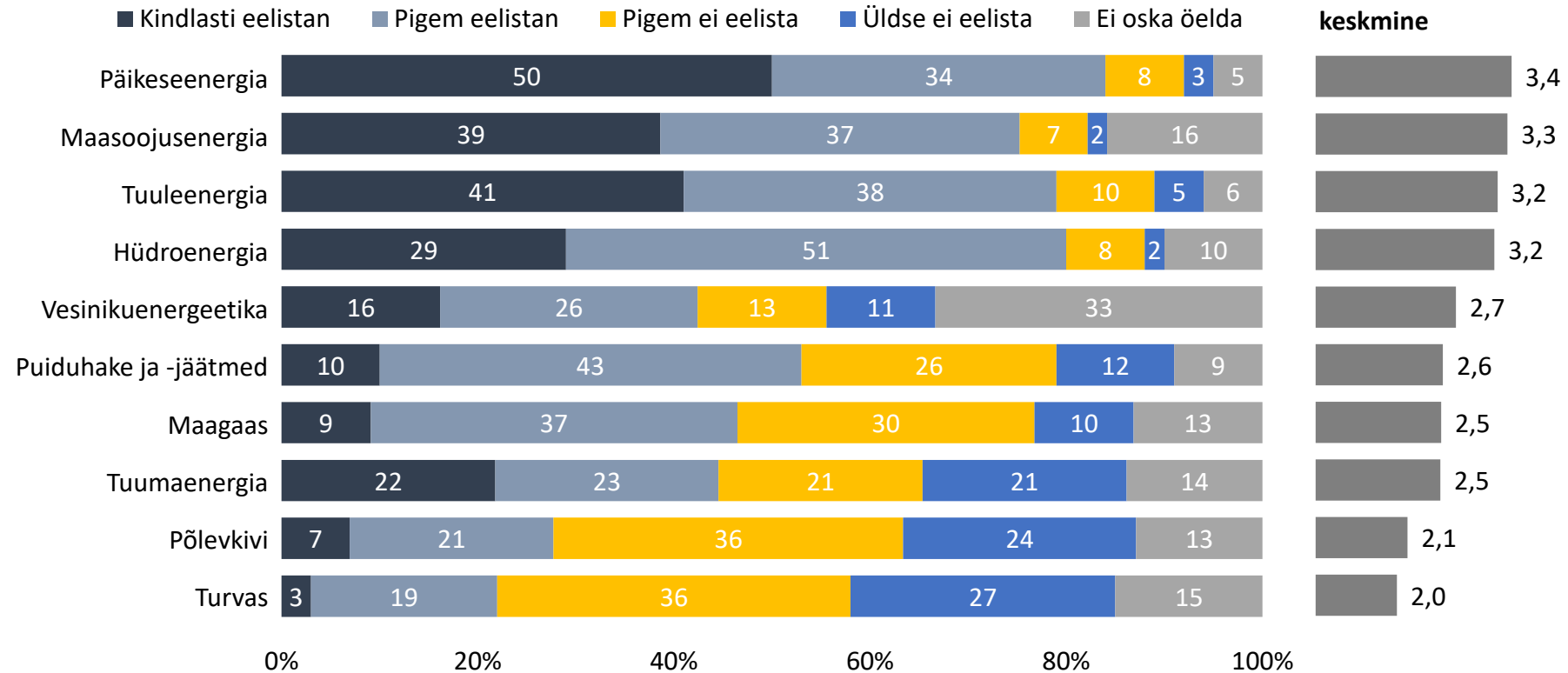

- Kliimaeesmärkidest olulisim on elanike jaoks energiatootmise tõhususe suurendamine, mida peab väga või pigem oluliseks 90%.
- Kõige vähem oluliseks peetakse süsinikuheitmete vähendamist, kuigi ka see on oluline 77% vastajate jaoks.

Teadlikkus ja üldine meelsus

Kui Te mõtlete elektri tootmise peale, siis kas Teil on eelistus elektriallika osas?

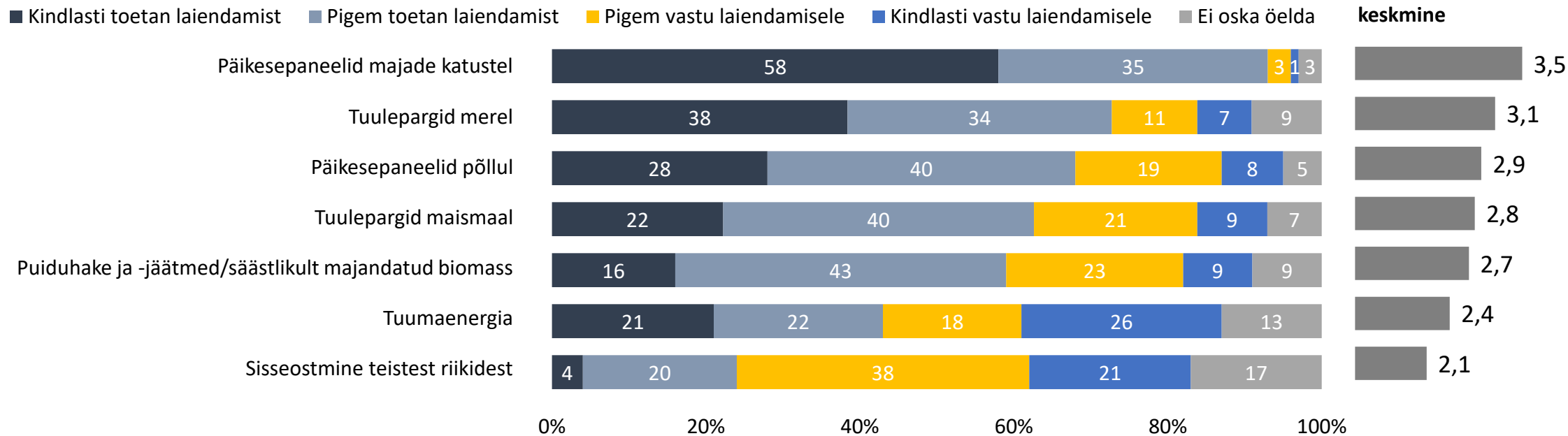
Kõik vastajad, n=1351

- Elanike eelistatuim energiaallikas on päike. Sellele järgnevad maasoojus-, tuule- ja hüdroenergia.
- Neid, kes tuuleenergiat ei eelista, on keskmisest rohkem Lääne-Eestis.

Teadlikkus ja üldine meelsus

Palun hinnake, kuid võrd Te toetate järgmiste energiaallikate kasutamise suurendamist või kasutuselevõttu Eestis?

— **72%** elanikest **toetab meretuuleparkide** ja **62% maismaa tuuleparkide laiendamist**.

— Keskmisest oluliselt enam toetab nii mere- kui ka maismaa tuuleparkide laiendamist vanuserühm 15-34 a.

— Eesti elanike suhtumine **meretuuleparkide** rajamisse on positiivsem kui maismaa omadesse: 71% suhtub sellesse kas pigem või väga positiivselt.

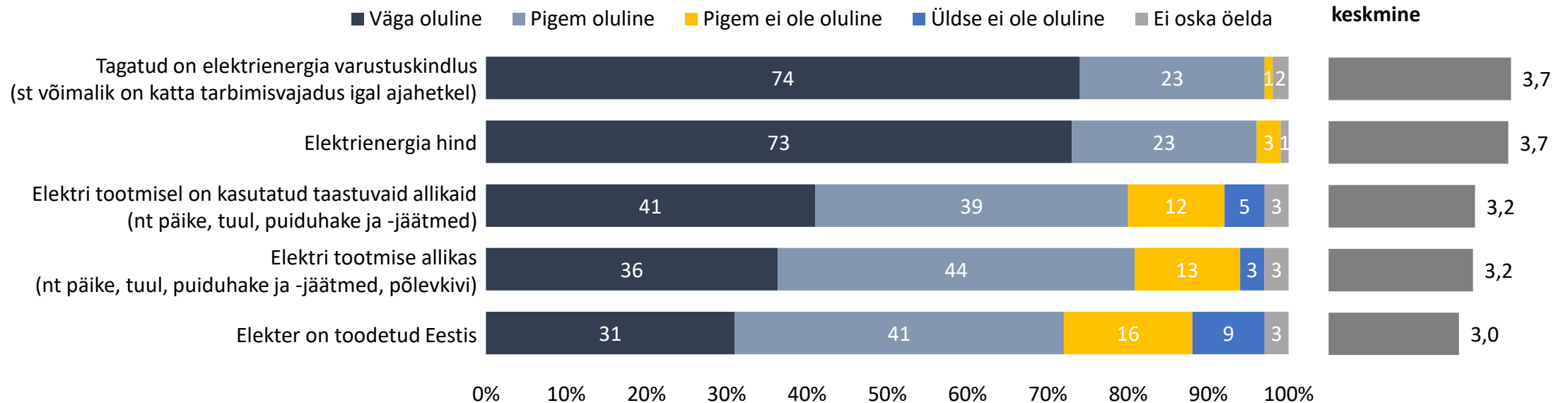
— Pigem või väga negatiivsed on 17%.

— Eesti elanike suhtumine **maismaa** tuuleparkide rajamisse on pigem positiivne: 62% suhtub sellesse kas pigem või väga positiivselt.

— Pigem või väga negatiivsed on 27%.

Teadlikkus ja üldine meelsus

Palun hinnake järgmisel skaalal, kuivõrd oluline on Teile järgnev?
Kõik vastajad, n=1351

- Elektrienergia puhul on elanike jaoks kõige olulisemad tegurid **varustuskindlus** ja **hind**.
- **See, et elektri tootmisel on kasutatud taastuvaid allikaid, on pigem oluline või väga oluline 80% elanikest.**
- **Elektri tootmist Eestis peab pigem või väga oluliseks 72%.**

- Eesti elanike arvates **peaks Eesti oma riigi jaoks vajaliku elektrienergia ise tootma** ning osaliselt võiks toota ka ekspordiks.
- 23% leidis, et osaliselt võiks energia sisse osta.
- Vaid üks vastaja 1351-st arvas, et Eesti võiks vajaliku elektrienergia sisse osta.

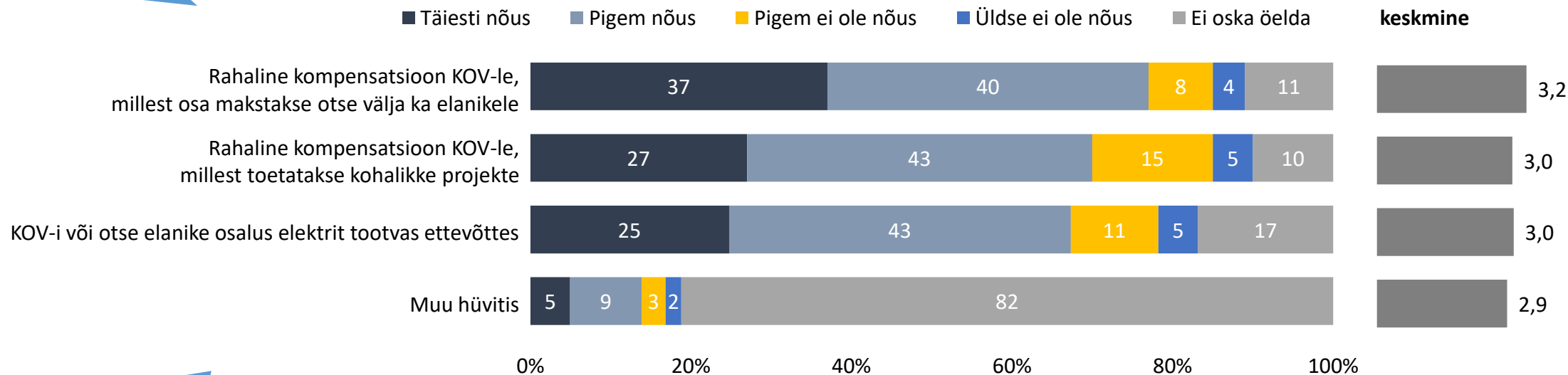
Hüvitismeetmete mõju

Missugune järgnevatest oleks Teie hinnangul kõige mõjusam?

Kõik vastajad, n=1351

Mida rohkem üksikindviide motiveerida otsetasuga, seda vähem vastuseisu, sest ta ikkagi on ju enam-vähem indiviidi tasemel see plok. Raha maal loeb väga palju. (N, 32)

Kohaliku kasu instrument - absoluutselt päri sellega ja see on väga hea lahendus, aga kohalik omavalitsus ei vääri sealnt mingit taluvustasu, sest et kohalik omavalitsus ei talu midagi, taluvad need kohalikud inimesed, kes seal ümberringi elavad. (M, 35)

Seal Lääne-Nigula vallas inimesed oleks olnud nõus (tuulepargiga), kui neile oleks makstud mingi teatud summa raha. Ma toon näite: kui mu elektriarve kuus on 100 euri, mulle makstakse iga kuu 100 euri, ma saan oma elektri tasuta, siis need inimesed oleks olnud nõus sellega. (N, 49)

Osalus. See on vist Skandinaavias hästi levinud, nagu ma olen aru saanud. Paljud piirkonnad saadigi tuuleparkidega nõusse just selle kaudu, et sulle antakse võimalus olla aktsionär. See häirib vähem, kui see on sinu oma. (M, 65)

Kohalik kasu – eelnõu tutvustus

- Eesmärgiks on tuuleenergeetika kasutuselevõtu hoogustamine läbi tuuleparkidest **saadava tulu jagamise kohaliku omavalitsuse ja vahetult mõjutatud isikutega.**
- Varasemalt selliseid kokkuleppeid sõlmitud, mille sisuks KOVi või kogukonna rahaline kasu.
- Praxise uuringust selgus, et **õiguslikud alused on Eestis puudulikud.**
- Avalik huvi regulatsiooni loomiseks (kohalikud elanikud, KOVid, sektor).
- **Töötatakse välja nii maismaa kui ka meretuuleparkide osas (sh kalandusettevõtete kompensatsioon).**

VTK kooskõlastusring

- Mitteametlik VTK ja eelnõu tutvustus juuni keskpaigas (info saadeti ca 100+ kontaktile).
- Ametlik VTK kooskõlastusringil augustis, tähtajaga **6. september 2021.**
- Tagasiside laekus 11 asutuselt (KOVid, katuseorganisatsioonid, ettevõtjad, ELVL).
- **9 asutust pooldas regulatsiooni loomist**, üks ettevõtja oli vastu (Adebte Group OÜ) ning ühele MTÜ-le oli vaja selgitada regulatsiooni loomise põhimõtteid (MTÜ Puhassilmapiir).

Kohaliku kasu õiguslik regulatsioon

Maismaa tuulepargid:

1. **Tasu suuruseks on kuni 0,5 eurot ühe toodetud megavatt-tunni elektri kohta (€/MWh).** 100 MW suuruse tuulepargi puhul (toodang ~300 GWh) oleks tasu ~150 000€/a.
2. Tasu makstakse **kohalikule omavalitsusele (50%)** kohustusega **osa tasust** jaotada tuulikute läheduses elavatele isikutele **(50%)**.
3. Kuni 200 m kõrguste tuulikute puhul makstakse tasu **kuni 2 km** kaugusel paiknevatele elanikele, üle 200 m kõrguste tuulikute puhul makstakse tasu **kuni 3 km** kaugusel paiknevatele elanikele.
4. **Tasu hakatakse maksma ajahetkest kui tootmiseade annab elektrit võrku.**

Kohaliku kasu õiguslik regulatsioon

Meretuulepargid:

- 1. Tasu makstakse meretuulepargi hoonestustasust. Tasu suuruseks on 0,3€/MWh, mis on ca 10% hoonestustasust (1000 MW suuruse pargi puhul ca. 1 400 000€/a) ning see laekub kohalikule omavalitsusele.**
- 2. Tasu makstakse KOVidele, kes asuvad lähimale tuulikule lähemal kui 25 km. Kui kattuvus on mitme KOVi vahel jaotatakse tasu võrdselt.**
- 3. Vahetult mõjutatud isikute (nt traalpüüdjad ja rannakalurid) kompenseerimine toimub ühe osana hoonestustasust.**
- 4. Tasu hakatakse maksma KOVidele alates sellest, kui meretuulepark annab toodangut võrku. Hoonestustasu hakatakse riigile maksma 10% hoonestustasust ehituse perioodil ja 100% hetkest, kui meretuulepark hakkab toodangut andma.**

Muudatused eelnõu kavandis võrreldes VTK-ga esitatud kavandile

- Talumistasu mõiste muudetud „tuulikutasuks“.
- Maismaa tuuleparkide puhul määraks **0,5€/MWh** (enam ei saa KOV määrusega seda muuta). Muutmiseks on vaja muuta VV määrust.
- Meretuuleparkide puhul muutus **protsentuaalne hoonestustasu arvestamine toodangu põhiseks**. Samuti kui varasemalt oli 5% hoonestustasust ca 700k€/a, siis nüüd 0,3€/MWh puhul **1,4M€/a**.
- Eelnevalt jagati osa hoonestustasust KOVidele, kes olid lähemal kui 20km, seaduseelnõus **25km**.
- Rannapiirjoone arvutusmeetodika asendus **võrdsusprintsiibiga**, mis tähendab, et juhul kui on 25km raadiuses lähimast tuulikust kattuvus mitme KOVi vahel jaotatakse osa hoonestustasust KOVide vahel võrdselt.
- Kohtutud on pea kõigi ettepanekute esitajatega.

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

Täna tähelepanu eest!